

AZBUKA – pracovní list

A. Přehled azbuky¹

Přehled písmen ruské abecedy (azbuky) v pořadí, ve kterém jsou písmena řazena v ruských slovnících a materiálech.

Azбуka				Odpovídající písmena latinky	
VELKÁ	malá	VELKÁ	malá	Psaní	Výslovnost
А	а			A	a
Б	б			B	b
В	в			V	v
Г	г			G	g
Д	д			D	d
Е	е			JE	je
Ё	ё			JO	jo
Ж	ж			Ž	ž
З	з			Z	z
И	и			I	i
Й	й			J	j
К	к			K	k
Л	л			L	l
М	м			M	m
Н	н			N	n

¹ Psací písmena azbuky byla převzata z naučné tabule „Ruská abeceda“ společnosti STIEFEL-EUROCART, dostupné na adrese: www.stiefel-eurocart.cz/docs/05_2/azbuka.htm

О	о	<i>О</i>	<i>о</i>	O	o
П	п	<i>П</i>	<i>п</i>	P	p
Р	р	<i>Р</i>	<i>р</i>	R	r
С	с	<i>С</i>	<i>с</i>	S	s
Т	т	<i>Т</i>	<i>т</i>	T	t
У	у	<i>У</i>	<i>у</i>	U	u
Ф	ф	<i>Ф</i>	<i>ф</i>	F	f
Х	х	<i>Х</i>	<i>х</i>	CH	ch
Ц	ц	<i>Ц</i>	<i>ц</i>	C	c (tvrdě)
Ч	ч	<i>Ч</i>	<i>ч</i>	Č	č (měkce)
Ш	ш	<i>Ш</i>	<i>ш</i>	Š	š (tvrdě)
Щ	щ	<i>Щ</i>	<i>щ</i>	ŠČ	š (měkce)
Ъ	ъ	<i>Ъ</i>		tvrdý znak	
Ы	ы	<i>Ы</i>		Y	y
Ь	ь	<i>Ь</i>		měkký znak	
Э	э	<i>Э</i>	<i>э</i>	E	e
Ю	ю	<i>Ю</i>	<i>ю</i>	JU	ju
Я	я	<i>Я</i>	<i>я</i>	JA	ja

Jak je vidět, můžeme si písmena ruské abecedy (azbuky) rozdělit do tří skupin:

1. písmena azbuky, která vypadají stejně jako písmena latinky a také se stejně čtou (A, M, O)
2. písmena azbuky, která vypadají stejně jako písmena latinky, ale čtou se jinak (B, P, C, X, Y)
3. písmena azbuky, odlišná od písmen latinské abecedy (Ф, Д, Ж, Я)

Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz, ISSN: 1802-4785, financovaného z ESF a státního rozpočtu ČR. Provozováno Výzkumným ústavem pedagogickým v Praze.

Pro lepší zapamatování si tiskací písmena azbuky napíšeme ještě jednou a rozdělíme si je do tří tabulek.

1. skupina: **stejně vypadají, stejně se čtou**

А	К	М	О	Т
а	к	м	о	т

2. skupina: **stejně vypadají, čtou se jinak**

В	Е	Н	Р	С	У	Х
в	е	н	р	с	у	х

3. skupina: **vypadají jinak**

Б	Г	Д	Ё	Ж	З	И	Й	Л	П	Ф	Ц	Ч	Ш	Щ	Ъ	Ы	Ь	Э	Ю	Я
б	г	д	ё	ж	з	и	й	л	п	ф	ц	ч	ш	щ	ъ	ы	ь	э	ю	я

B. Čteme první ruská slova

Cv.: Pokuste se s pomocí přehledu přečíst následující jednoslabičná slova:

кот, дом, лес, сок, мост, рот, зуб, лук, муж, сын, дочь, брат, чай, враг, час

Přízvuk v ruštině

Otázky:

1. Jaký přízvuk má čeština?
2. Jak se přízvuk projevuje v mluvené češtině?

Ruský přízvuk je vždy nad samohláskou a říká nám, že přízvučnou samohlásku budeme číst silněji, zřetelněji. Zatímco nepřízvučné samohlásky se v ruštině **redukují** (nevyslovují se naplno).

POZOR! Na rozdíl od češtiny je přízvuk v ruštině **pohyblivý** – znamená to, že může být nad kteroukoliv samohláskou ve slově. U jednoslabičných slov (viz výše) je samohláška vždy přízvučná. Až na malé výjimky mají všechna ruská slova pouze **jeden přízvuk**.

V ruských tištěných textech se přízvuk graficky označuje svislou čárkou nad samohláskou. V textech v těchto materiálech bude přízvučná samohláška označena podtržením.

Cv.: Opakujte po vyučujícím následující slova, pokuste se dodržet správnou výslovnost. Věnujte pozornost redukci:

мама, молоко, хорошо, город, сестра, карандаш, дядя, школа, шоколад, цитата, кулак, вода

Úkoly:

1. Jakých zajímavých jevů jste si při čtení všimli? Pokuste se je vyjmenovat.
2. Přečtěte ještě jednou všechna slova a pokuste se ujasnit si pravidlo pro čtení **přízvučného** a **nepřízvučného** „о“.
3. Pokuste se přeložit si vaše první ruská slova. Nejprve zkuste odhadnout jejich význam bez slovníku, poté si své překlady zkontrolujte. Na co jste přišli?

C. První kroky k psaní

Mnozí studenti mají problém se správným psaním azbuky. Protože se jedná o jinou abecedu, je potřeba dbát na správné a přesné psaní písmen a jejich spojování. Zpočátku raději pište pomalu a větší písmena, dokud nezískáte cvik.

Napojování některých souhlásek k samohláskám

ав, ал, ам, ат, аз, ах, аж, ан, ар, ап, аф, ау

ев, ел, ем, ет, ез, ех, еж, ен, ер, еп, еф, еу

ив, ил, им, ит, из, их, иж, ин, ир, ип, иф, иу

ов, ол, ом, от, оз, ох, ож, он, ор, оп, оф, оу

ув, ул, ум, ут, уз, ух, уж, ун, ур, уп, уф, уу

эв, эл, эм, эт, эз, эх, эж, эн, эр, эп, эф, эу

Cv.: Dokončete řádky podle vzoru.

ab

ai

em

ez

um

ug

ob

on

om

yz

uy

en

Úkoly:

1. Bylo pro vás lehké psát azbukou? Proč ano? Proč ne?
2. Je podle vás jednodušší azbuka nebo latinka? Proč? Budou si totéž myslet i Rusové?
3. Pozorně si prohlédněte dvojice končící na písmena „l“ a „m“. Liší se nějak od ostatních dvojic?

D. Procvičování

Cv.: Přečtěte následující krátký text a pokuste se jej přepsat.

Это Анна, а это Вова. Это Антон. Это кот. Это почта, а это окно. Кто это? Что это?

(DĄBROWSKA, Halina, ZYBERT, Mirosław. *Новые встречи 1 : Podręcznik dla liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego i technikum. Kurs dla początkujących*. 1. wyd. Warszawa : Wydawnictwo Szkolne i Pedagogiczne , 2002. ISBN 83-02-08229-5. s. 8)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Otázky:

1. Bylo pro vás složité přečíst krátký text?
2. Diskutujte o problémech, které jste měli s přepsáním tištěného textu. Na co si musíte dávat největší pozor? Co je naopak nejlehčí?